

זה בורך פרק שלישי סנהדרין

לא

עין משפט נר מצוה

צט"א ב ג ד ה מ"י פ"ג
מ"ל עזוב הלכה ג
סמך לאוין קט טו"ע ח"מ
ס"י ל סעיף ג
ק ר מ"י פ"ג מ"ל
סנהדרין הלכה ו סמך
לאוין קט:
קא ז ח ט י ב מ"י פ"ו
שם הלכה ו ז ט י
סמך עשין לו טו"ע ח"מ
ס"י כ סעיף ו
קב ל מ מ"י פ"ו מ"ל
מ"ה הלכה ח סמך
עשין ד טו"ע ח"מ ס"י
נה סעיף א וס"י ט סעיף
ז: [ב]

רבינו חננאל

כלים שחורין וא' אומר
כלים לבנים היה זה נכון
ופוקי' גברא אגברא קא
רמית כלומר מדברי רב
חסדא תקשי לרבה רבה
לא אכסריא ליה דרב חסדא
נהרדעאי אמר אפילו אחד
אומר מנה שחור וא' אומר
מנה לבן מצטרפין ואמרין
כמאן כו' יהושע בן קרח
הא לא דייקא כוהייתיה
אלא אינהו דאמרו כי האי
תנא דהניא אמר ר' שמעון
על כל אלפודי באת בחתיק בית
שמאי ובית הלל על (מנה)
שחור) שתי כתי עדים
אחת אומרת מאתים וא'
אומרת מנה שיש בכלל
מאתים מנה על מה נחלקו
על כל אחת שבת שמאי
אומרים נחלקה עדותן
ובית הלל אומרים יש
בכלל מאתים מנה הנה
א"ר שמחייבין זה לזה
עדותן קיימת וק"ל
כהרדעי ואליאב דבית
הלל א' אומר חבית יין וא'
אומר חבית שפן אוקי' יש
אחד אומר דמי חבית יין
ד' וזוים ואחד אומר דמי
חבית שפן ח' וזוים הנה
עובדא וחייביה ר' אמי
לנבע שלש ע"פ אלו
השנים ד' וזוים חביתא
דהמרא מנא ד' וזוים דמי
חביתא דמשחא כו'
שמעון בן אלפוד דאמר
יש בכלל מאתים מנה.
אבל אם מעדין יין משש
רשמן משש נחלקה עדותן.
א' אומר בריוטא העליונה
וא' אומר בריוטא
התחתונה הלווהו הוה
עובדא וצירף ר' עדותן
חייב התנביל לשלם: ת"ל
מניין שכשיצא לא יאמר
אני מוכה וחייביה מייביין
ומה אגשה וזו רבו עלי
ת"ל לא תלך רכיל [בעמך]
ואומר הולך רכיל מגלה
סוד. והוא תלמוד דנפיק
ליה מלתא דאמראתא בבי
מדרשא בסוד בתר כיב
שני ואפקיה ר' אמי
לההוא תלמיד מבי
מדרשא אמר דין גליא
רויא: מתני' כל זמן
שמביא ראייה סותרת את
הדין אמרו לו כל ראייה
שיש לך הבא מיכן ועד ל'
יום הביא בתוך ל' יום
סותרת לאחד ל' יום אינו
סותרת. אמר רשב"ג מה
יעשה [זה שלא] מצא
בתוך ל' ומצא לאחר
שלשים אמר רבה בר רב
הונא הלכתא כרשב"ג
ולית הלכתא כחכמים
אפילו ייעבד אלא מאן
דעבד כחכמים מהדרין
ליה: אמרו לו הבא עדים
ולא ראייה ואחר [כך] מצא

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרב יהודה לאמר זמנה שחור וזמנה לבן אין מצטרפין לית ליה דרשב"ג ומימא דחזקת הדמים (ב"ב דף ק"ג מהל' וס) גזי עובדא דרב כהנא שקל צדקא צארעיה משמע צהדיא דרב יהודה אית ליה דרשב"ג ואין לומר דרב יהודה בכל ענין קאמר ואפילו זמנה שחור וזמנה לבן והאי דקאמר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה צלחד אמר כו' רבא טעמא דנפשיה קאמר דא"כ הל"ל והאלהים אמר כו' יהודה אפילו זמנה שחור וזמנה לבן כדאשכחן צ"ק דגיטין (דף י"ג וס"ה) מסתברא מילתיה דרב צפקדון כו' דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"ג אלא שמחלק בין מנה למאתים למנה שחור ומנה לבן: **שבת שמאי** אומרים נחלקה עדותן; ולא שממר כיון דבכתי אחת זית שמאי אומרים נחלקה עדותן אס כן צמתי ימתי עדים הל"ל נמצא אחד מהן קרוב או פסול ויש לומר דהיינו דוקא כשהפסול ידוע אי נמי כמ"ד תמקיים העדות צשאר אי נמי לא אמרינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול אלא צבאו צבת אחת מוכן כדי לציור דלח חשיבי עדות אחת והכא צבאו שני ימתי עדים זו אחר זו ועי"ל דכי אמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול הי"מ כי מסייעי אהדדי אכל הכא דמכחשי אהדדי לא"ש: **חייביה** ר' אמי לית ליה לרב נמני הא דלמרינן אין נוקינן צבא דאמר רב נמני צפקדון שום הימומים (עכ"פ דף ק"ג). מריש שחבירי רבו עלי תלמוד לומר לא תלך רכיל בעמך ואומר הולך רכיל מגלה סוד יהוא תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי מילתא דאיתמר בי מדרשא בתר עשרין ותרתינן שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא אמר דין גלי רויא: **מתני'** וכל זמן שמביא ראייה סותרת את הדין אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (ב) מצא אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא מצא בתוך שלשים ומצא לאחר שלשים אמר לו הבא עדים ואמר אין לי עדים אמר הבא ראייה ואמר אין לי ראייה ולאחר זמן הביא ראייה ומצא עדים זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא ראייה מתחת פונדתו הרי זה אינו כלום: **גמ'** אמר רבה בר רב הונא הלכה כרשב"ג ואמר רבה בר רב הונא אין הלכה כדברי חכמים פשיטא כיון דאמר הלכה כרשב"ג ממילא ידענא דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי קמ"ל דאי עביד מהדרין ליה: אמר לו הבא עדים כו' אמר רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה כדברי חכמים ואמר רבה בר רב הונא אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא כיון דאמר הלכה כדברי חכמים בכולהו הלכה כרשב"ג לאפוקי מהא דאמר רבה בר רב הונא כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראייה אחרונה ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן א"ל אית לך שיהי א"ל לא אית לך ראייה א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי ואוייל שמעוהו הנך אינשי אמרו ליה אנן ידעינן במילי דאבוך אמר רב נחמן צבא אפילו רבנן מודו דינוקא במילי דאבוה לא ידע והיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ליה ידענא בהאי שטרא דפריע הוה יימינה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן כמאן כרבי דאמר אותיות נקנות במסירה אמר ליה שאני הכא דאי בביעא קלתיה איכא דאמרי לא הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן והא אי בביעא קלתיה

גברא אגברא. דרב חסדא אדרב יהודה: **כר' יהושע בן קרח.** דמכל מקום שניהם מעידים שחייב לו מנה: **היכא דלא מהסו אהדי.** כגון זה מעיד על מנה צביוס ראשון ושניהן מודין שזה לא ראה מעידים על מנה אחד ומכחישים זה את זה מי אמר: **הוא דאמר כי האי תנא.** נהרדעי אמרו כי האי תנא לאמר זה אומר מנה זה אומר מאתים דמכחישין זה את זה מעידין למנה שיש בכלל מאתים מנה ולא אמרינן שתיין שקרו אלא הלך אחר הפמות צהס: **נחלקה עדותן.** שכיון שהאחד שקנן שוב אין כאן עדות: יש צבאל **מאתים מנה.** שניהם מעידין על מנה וצבאו מנה אין מכחישין זה את זה: **כי האי גוונא.** דלמי מניי וינהו וכו'ל האוי מייכחשי דדי מי אמר: **לדמי.** זה אומר צפני הודה לו דמי צבית של יין זה אומר צפני הודה דמי צבית של שמן דמרווייהו מסהדי ארמי צבית יין: **צדיוטא עליונה.** הלוהו מנה: **צדיוטא.** עלייה הצולטת לרשות הרבים על פני רוחב צבית וצני רשות הרבים עוצרים ומתים: **ולירף עדותן.** כר' יהושע בן קרח דמרווייהו מנה מייביי ואע"ג דמתכחישי צצדיקות כרצב יהודה: **צטר עשרין וטרסין שנין.** דליתמר צי מדרשא אפקיה ההוא תלמידא. **ודבר שזמן הרע היה: מתני' כל זמן שמביא ראייה.** הנה צבית דין ולא היה שטר זכותו צידו וילא צבית דין חייב ולאחר זמן נמצא שטר זכותו והציאו: **סותר את הדין.** צית דינו סותרין לו דינו צפסקון ומחייבין את שצנגדו: **הנה ראייה.** שטר זכותך: **הרי זה אין כלום.** שהרי אמר אין לי ומיישינן שמא זייף או שטר עדים: **קרבו פלוני ופלוני כו'.** אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודה שכיון שהיה יודע צהן ואמר אין לי ודאי שקרנים הן: **פונדתו.** חגורתו: **גמ' הלכה כרבן שמעון.** אקמייתא קאי כיון דלא אמר אין לי אע"ג דלא נמצא בתוך שלשים יום: **דאי עבד.** כרבנן מהדר עובדא: **ממילא ידעינן דאין הלכה כרבן שמעון.** והכא ליתא למימר דלעיל מנייה דאי עבד כו' דצשלמא התם אי לאו דהדר ואמר אין הלכה כחכמים הוה אמינא אי עביד לא מהדרין דליתא כו' דצרי המרובין אכל הכא כיון דאמר הלכה כחכמים פשיטא דאי עביד כיחיד מהדרין להו: **הא קא שמעון על דבהא.** לחודא הוה דאין הלכה כרבן שמעון הא צבאל מקום הלכה כמותו אפילו צערב וצדין: **ערב.** צגט פשוט (ב"ב ד' קעג): **צידן.** צמסכת גיטין צמי שחחו קורדיקוס (ד' עז): **ראיה אחרונה.** הן צתרייתא דמתני' דלילו צקמייתא הילכתא כותיה: **דנפק שטרא מסוסי ידה.** שהאמיניהו הלוה והמלוה לשומרו: **אוסוס ניקוס צמסירה.** המוכר שט"ח לחצירו קנה החוץ צמסירת אומיות ומילתיה דרבי צהמוכר את הספינה (ב"ב ד' עו). והכא נמי קנאלתו והוי כלידה ונאלמנת לומר פרוע: קלתיה

(א) ולעיל ל: מעטע ל: וס"ג (ב) צבא צתרא חת: מ"ר כ: (ג) צ"ק ט"א: (ד) אמר לו פליל גירסת סדר המשנה ור"ף ור"א צב"מ צב"מ אמרו לו: (ה) גירסת סדר המשנה אפונדתון (ו) גיטין ל"ח. וצ"ג לקמן: וס"ג (ז) ע"ו. שם קעט. קידושין מו: יבמות קט"ו. (ח) וכן לקמן עב"ל. ט) ונע"ש מוס' צ"ב מ"א: ד"ה מלקחיה:

תורה אור השלם

1. לא תלך רכיל בעמך
לא יעצמו על דם רעך
אני יי' ורקאי יש טו
2. הולך רכיל מגלה סוד
ינאמן רוח מקפסה דבר:
משלי י"א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייבה וכו' נבי
קפון בקבילין ע"י צ"ק דף
לג ע"א מוס' ד"ה וכו':

הגהות הב"ח

(א) במשנה על ל' יום
הביא בתוך שלשים וכו'
אמר לו הנה עדים וכו'
אמרו לו הנה ראייה:

מוסף רש"י

שאחת אומרת מאתים.
היו גלואו היום צהסוה
שעה צבאומ מקום דרשב"ג
ע"ב צבאומ שיש בכלל
מאתים מנה. דליתת מהל
זו ואין כה שניה ממתת
מנה שבת רלשאה מעידה.
אלא מוסיפין כן מנה חתם.
אכל כה רלשאה ממתת
לשניה על אחת מנה
שמוסיפין וצבאו מנה שני
אלא מוסיפין כן מנה חתם.
אוקי' מ"ל חבתי מרי ואוקמי
ממונא צחוקת מריה ולא
ישלם (ס"ס). נחלקה
עדותן. דמילי דקמפסיה
מ"ל נמצא בתוך שש
יש בכלל מאתים מנה.
וטול מנה (ס"ס). וראייה
אחרונה. שמתלוק צבני
מתלוקות צבניא שטר ראייה
למור את הדין. צבלשונה
הלכה כמותו וצבאוהו אין
הלכה כמותו (ב"ב ל"ח).
אחריות. כגון שטר. נקנות
במסירה. צלא קנין ואין
יסול לחור בו (יבמות ס"ט).
הלכה כמותו (ב"ב ל"ח).
אית צירין למכור שטר
מכירה על השטר שטר
מוכר לו אלא משתמר לו
שטר שש לו על חמרים
לזכות בו נחמדי הלכה
לפרעם ליה (קדושין מו):
ושמעוד לו ליה ליה הקונה
כמו שהיה משועבד ללוהה
כל זמן שלא חזר ומתלו
(רשב"ם ב"ב ס"ט). לצבות
הלוקח את החוב מן הלוה
במסירה שמטל לו העולה
את השטר ולא מני עשין
לוה לנצר על פי צלותו
ממורן (ס"ס ע"ו) ולא צירין
למתכבד קין וכל שט"ח.
ולא שטר (ס"ס ע"ו).

עדים ומצא ראייה אינה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה [זה שלא] היה יודע שיש לו עדים ומצא עכשיו כו'. אמר רבה בר רב הונא הלכה כחכמים ואין הלכה כרשב"ג בהא מכלל דהלכתא כותיה בערב וצידן ולאפוקי ממי"ד חוץ מערב וצידן. ההוא ינוקא דרביעיה ברביא קמי דרב נחמן ואיתחייב ואל"ל רב נחמן אית לך שהדי או ראייה ואמר לאו ושמעוהו אינשי דהוו בכי ואמרו ליה אנן ידעינן לך וכווא. ואמר רב נחמן בהא אפילו רבנן מודו ומקבלין ראותיו דינוקא במילי דאבוהו לא הוה ידע: ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה ואמר ידענא ביה דפריעא הוה ולא הימנא רב נחמן דאמר בתר דאתחוק בכי דינא לא אמרינן